

บทที่ 6

แนวทาง การดำเนินการ และผลการพัฒนา

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) วัตถุประสงค์ในการวิจัยนอกจากเพื่อตอบโจทย์หรือคำถามในการวิจัยแล้ว วัตถุประสงค์อีกประการจากการปฏิบัติการในการวิจัย (Action) คือ ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนร่วม หรือกลุ่มที่ร่วมในการวิจัย บทนี้จึงขอนำเสนอเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก แผนการดำเนินการและผลปฏิบัติการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความคาดหวังและแนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก

ส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการสนทนากลุ่มย่อยร่วมกันระหว่างกรรมการและสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก รวมทั้งผู้นำและประชาชนทั่วไปจาก 6 หมู่บ้านในตำบลเขารวก เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2551 เกี่ยวกับความคาดหวังและแนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก

ความคาดหวังและแนวทางการพัฒนา เพื่อให้เครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก เข้มแข็งและบรรลุสภาพที่อยากเห็น สรุปได้ดังนี้

หมู่ 1 อยากเห็นกองทุนมีความสามัคคี เข้มแข็งมีคุณธรรม การบริการที่ดี มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง อย่างสม่ำเสมอ อย่างนี้ตลอดไป โดยเสนอแนวทางการพัฒนา ไว้ดังนี้

- ให้สมาชิกให้ความร่วมมือกับกองทุนทุกเรื่องเมื่อมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบ
- ให้ทางกองทุนจัดสวัสดิการ เรื่อง ทุนการศึกษาแก่ บุตร หลาน
- ให้ทางกองทุน พาไปศึกษาดูงานเพื่อให้มีความรู้และดูตัวอย่างมาพัฒนาในชุมชนของตนเอง
- ให้ทางกองทุนช่วยเหลือเกี่ยวกับบุคคลที่มีรายได้น้อย

หมู่ 2 อยากให้มีทีมงานที่เข้มแข็ง สามัคคี โปร่งใส ตรวจสอบได้ ขยายเครือข่ายทุกหมู่บ้านในตำบล และอยากให้ชาวบ้านเข้าใจเรื่องกองทุนฯ ซึ่งเสนอแนวทางการพัฒนา ไว้ดังนี้

- ควรมีการประชุมสมาชิกเครือข่ายทุกเดือน
- ชี้แจงประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนมากขึ้น
- พัฒนากองทุนให้เติบโตขึ้น เป็นที่พึ่งของชุมชนได้
- ศึกษาดูงานกองทุนที่เข้มแข็ง

- ดูแลผู้สูงอายุ และซ่อมแซมบ้านผู้ยากไร้

หมู่ 3 ต้องการขยายกองทุนให้มากกว่านี้ โดยมีการช่วยเหลืองบประมาณจากส่วนกลางและระดมทุนจากชุมชน ซึ่งเสนอแนวทางการพัฒนา ไว้ดังนี้

- มีความสามัคคีในการทำงาน
- มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน
- ต้องช่วยกันคิดช่วยกันทำ
- ต้องการให้จัดประชุมเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อจะได้บรรลุความสำเร็จ

หมู่ 4 อยากเห็นกองทุนอยู่อย่างยั่งยืนถาวร ทุกคนทำงานอย่างโปร่งใส กรรมการทุกคนช่วยกันทำงาน ช่วยกันดูแลกองทุน อยากเห็นกองทุนชุมชนดูแลซึ่งกันและกันโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนและ เสนอแนวทางการพัฒนา ไว้ว่า

- ต้องมีความร่วมมือร่วมแรงกันดูแลซึ่งกันและกัน
- มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันและนำสิ่งเหล่านั้นมาพัฒนากองทุนของเราให้อยู่อย่างยั่งยืนแข็งแรง

หมู่ 5 อยากเห็นกองทุนสวัสดิการชุมชนมีความมั่นคงและมีสมาชิกเข้าร่วมอยู่เรื่อยๆ และดูแลทุกคนในชุมชนได้ด้วยตัวของชุมชนเอง โดยเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ไว้ว่า

- จะต้องร่วมมือกัน
- สร้างความเชื่อมั่นให้คนในชุมชน
- เชื่อมมั่นในการบริหารจัดการของคณะกรรมการ

หมู่ 6 อยากเห็นกองทุนมีความมั่นคงเข้มแข็งมากขึ้น โดยให้ชาวบ้านเข้ากองทุนทุกคน อยากเห็นกองทุนเติบโตมีความมั่นคง ซึ่งมีการเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ไว้ดังนี้

- ประชาสัมพันธ์และชักจูงความเข้าใจของกองทุน
- เพิ่มสวัสดิการทุกด้านเพื่อชักจูงชาวบ้าน
- มีการศึกษาดูงานในด้านการจัดสวัสดิการ
- มีการประชุมปรึกษากันทุกเดือน

ผลจากการสนทนากลุ่มย่อยร่วมกันระหว่างกรรมการและสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก จากทั้ง 6 หมู่บ้าน ชำรงต้น ถูกนำมาอภิปรายกลุ่มย่อยร่วมกันระหว่างนักวิจัยชาวบ้าน นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และกรรมการกองทุน โดยมีการสรุปความคาดหวังของผู้บริหารและสมาชิกกองทุนต่อกองทุนสวัสดิการตำบลเขารวกที่พึงประสงค์ ในประเด็นต่างๆ ไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ คาดหวังให้มีคณะทำงานที่มีความสามัคคี มีความเข้มแข็ง มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการขยายเครือข่ายครอบคลุมทุกหมู่บ้านในตำบล เช่น ส่งเสริมให้

ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม หรือมีสมาชิกมากขึ้น รวมทั้งมีการประสานกับองค์กรบริหารส่วนตำบล เขารวและหน่วยงานต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนให้มั่นคงยั่งยืนต่อไป

2. **ด้านการพัฒนาผู้นำและสมาชิก** มีความคาดหวังให้ผู้นำและสมาชิกมีความเข้าใจในหลักการ แนวทางการจัดสวัสดิการชุมชนร่วมกัน ยึดหลักการดูแลซึ่งกันและกัน มีความคิดเอื้อเพื่อเอื้อแก่กัน มีการช่วยกันคิดช่วยกันทำมีส่วนร่วมมากขึ้น

3. **ด้านการรณรงค์และประชาสัมพันธ์** คาดหวังให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านเข้าใจกองทุน สวัสดิการชุมชนอย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ

4. **ด้านการจัดการทุน** มีความคาดหวังต่อทุนในการจัดสวัสดิการให้มั่นคง เข้มแข็ง ยั่งยืน เป็นที่พึ่งของชุมชนได้ เช่น สามารถให้ความช่วยเหลือคนในชุมชนมากขึ้น ครอบคลุมการให้โอกาสกับคนยากจน สามารถดูแลทุกคนในชุมชนได้ด้วยตัวของชุมชนเอง มีการระดมทุนเพิ่มจากชุมชนมากขึ้น

5. **ด้านการพัฒนาสังคม** อยากเห็นคนในชุมชนในตำบลร่วมมือร่วมแรงกันดูแลซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันและนำสิ่งเหล่านั้นมาพัฒนากองทุนให้อยู่อย่างยั่งยืนแข็งแรง รวมทั้งเสนอว่าอยากให้ชาวบ้านทั่วไปเข้าใจเรื่องกองทุนสวัสดิการมากขึ้น ให้ชุมชนมีการดูแลซึ่งกันและกันโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนมากขึ้น

เนื่องจากสมาชิกกองทุนมีคนในชุมชนที่อยู่ในวัยเรียนและวัยทำงานค่อนข้างน้อย ดังสถิติของสมาชิกเมื่อเริ่มก่อตั้งในปี 2550 ที่มีสมาชิก 239 คน พบว่า ร้อยละ 34 เป็นสมาชิกที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป รองลงมา ร้อยละ 32.6 มีอายุระหว่าง 41-60 ปี ขณะที่สมาชิกในวัยทำงานที่มีอายุ 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.6 ของสมาชิกทั้งหมด และ ร้อยละ 3.3 เป็นสมาชิกที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี โดยร้อยละ 2.5 ไม่ระบุอายุ

ข้อมูลดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกับความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนและญาติของสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุที่ว่า ชาวบ้านทั่วไปมีความเข้าใจกองทุนว่าเป็น กองทุนผู้สูงอายุ ทั้งนี้การมีมุมมองต่อกองทุนว่าเป็น กองทุนผู้สูงอายุ ทำให้สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุซึ่งสมทบโดยตัวผู้สูงอายุเองและโดยลูกหลาน เพื่อหวังได้รับเงินสวัสดิการช่วยเหลือยามเสียชีวิต

ขณะเดียวกันพบว่า มีชาวบ้านจำนวนหนึ่งมองกองทุนว่าเป็นกองทุน อบต. ซึ่งมีส่วนสร้างความเชื่อมั่นด้านความมั่นคงทางการเงินของกองทุน แต่ขณะเดียวกันก็เป็นอุปสรรคต่อการขยายสมาชิกและสร้างสำนึกร่วมว่าเป็นกองทุนของชาวบ้านในตำบลเขารวก และมองว่าการช่วยเหลือกันไม่จำเป็นเพราะมี อบต. สนับสนุน ประกอบกับข้อกังวลของสมาชิกและชาวบ้านในตำบลบางส่วนเกี่ยวกับความต่อเนื่องในการสนับสนุนเงินบริจาคสมทบกองทุนฯ จาก อบต.เขารวก โดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสมาชิก องค์กรบริหารส่วนตำบลในวาระต่อไป

ทั้งนี้เมื่อนำข้อมูลข้างต้นไปผนวกกับผลการศึกษาในบทที่ผ่านมาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนในตำบลเขารวก จะเห็นได้ว่าหมู่บ้านต่างๆ ในตำบลเขารวก มีการจัดการทุนทั้งที่ได้จากการระดมทุนภายในชุมชน ตำบล และที่ได้จากการสนับสนุนจากหน่วยงานองค์กรภายนอก โดยมีอุปสรรคสำคัญต่อ

การสร้างภูมิคุ้มกันชุมชนด้วยการรวมกลุ่มช่วยเหลือกันดูแลสวัสดิการในด้านต่างๆ เพื่อพร้อมที่จะรับมือกับความไม่มั่นคงในการดำเนินชีวิตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของผู้คนในตำบลเขารวก พบว่า อุปสรรคสำคัญ คือ

ประการแรก ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก ว่าเป็น **กองทุนผู้สูงอายุ หรือกองทุนของ อบต.** ทำให้ในช่วงแรกๆ ของการตั้งกองทุนฯ สมาชิกส่วนใหญ่จึงเป็นผู้สูงอายุ เพราะมองว่าผู้สูงอายุมีโอกาสที่จะได้รับเงินค่ารักษาพยาบาล รวมถึงการทำพิธีศพได้มากกว่าคนในวัยทำงาน หนุ่มสาว หรือเยาวชน

ประการที่สอง การขาดความมั่นใจกับความมั่นคงของกองทุนฯ เพราะสมาชิกในตำบลมีประสบการณ์ที่เคยล้มเหลวจากฉ้อโกงกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ ทำให้ชาวบ้านลังเลไม่มั่นใจกับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก

ประการที่สาม การขาดกลไกประชาสัมพันธ์ ข้อมูลต่างๆ เพื่อเข้าถึงสมาชิกและชุมชนได้อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง และความห่างไกลกันระหว่างที่ทำการกลุ่มหรือกรรมการกลุ่มและสมาชิก ที่กระทบความต่อเนื่องในการสื่อสารระหว่างกัน

อุปสรรคข้างต้นมีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้แนวคิดหลักสำคัญของการจัดสวัสดิการโดยชุมชน คือ การร่วมกันจัดการกองทุนของชุมชนเพื่อเป็น “หลักประกันความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตอยู่ดีมีสุขทั้งวันนี้และวันหน้าและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขร่วมกันของคนในตำบลเขารวก” นั้นถูกลดทอนไปเหลือเพียงความคาดหวังต่อผลตอบแทนหรือความคุ้มค่าที่จะได้รับเงินช่วยเหลือจากกองทุนมากกว่า มิติของการช่วยเหลือดูแลกันข้างต้น

ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยทั้งจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชและนักวิจัยชาวบ้าน ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกของกลุ่ม องค์กรชุมชนที่มีการจัดสวัสดิการให้กับคนในตำบลเขารวก จึงมีความเห็นร่วมกัน ในการประยุกต์แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนในตำบลเขารวก โดยได้ข้อสรุปเบื้องต้นจากการสนทนาร่วมกัน เพื่อกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการพัฒนาเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป ดังนี้

ประการแรก ให้ความสำคัญกับการสร้างเงื่อนไขที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่น และความมั่นคงให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก กล่าวคือ มุ่งการส่งเสริมให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการดำเนินชีวิตอย่าง **พอประมาณ** ด้วยการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างสมาชิก เกี่ยวกับความเป็นมาและหลักการของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ต้องการปลูกฝังและรักษาลักษณะนิสัยให้กับคนในชุมชนให้เรียนรู้ ฝึกการออมใช้จ่ายพอประมาณ การเสียสละ รู้จักประมาณตนให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชน ไปพร้อมกับสร้างสังคม **คุณธรรม** ที่ผู้คนมีใจที่จะร่วมกันบริจาคเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน เห็นคุณค่าของการช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันในชุมชน โดยเฉพาะในยามยากลำบากมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับที่เป็นตัวเงิน

ประการที่สอง การเสริมสร้างความเป็นคนที่ **มีเหตุผล** ด้วยการทบทวนสถานภาพและรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนในตำบลเขารวก ไปพร้อมกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกและผู้บริหารกลุ่ม กองทุนสวัสดิการต่างๆ โดยสร้างเงื่อนไขให้คนในตำบลเขารวกได้เรียนรู้ที่จะสำรวจ จัดทำฐานข้อมูล ตลอดจนรวบรวมเรียบเรียงและบันทึกการทำงานที่ผ่านมาของกองทุนสวัสดิการชุมชน และสามารถเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับคนในชุมชนได้ อีกทั้งการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลด้านสวัสดิการชุมชนในหมู่บ้านต่างๆ ของตำบลเขารวกจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และจะช่วยสะท้อนถึงศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการจัดสวัสดิการชุมชน โดยคนในตำบลเขารวก

ประการสุดท้าย คือ ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้าง **ภูมิคุ้มกัน** การสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้กับคนในตำบลเขารวก ด้วยการพัฒนาเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกให้เข้มแข็งและให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิด **เครือข่ายการเรียนรู้** และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งในระดับตำบลและขยายไปสู่ตำบลใกล้เคียง โดยมีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญทั้งในตำบลเขารวกและตำบลใกล้เคียง ซึ่งเป็นการเสริมสร้างศักยภาพให้กับผู้นำและสมาชิกกลุ่ม องค์กรชุมชนที่ดำเนินการจัดสวัสดิการในตำบลเขารวก ให้มีการทบทวนและกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดีขึ้น โดยนำเอาข้อมูล ความรู้ บทเรียนที่ได้จากการสำรวจและทบทวนการทำงานที่ผ่านมา มาเป็นแนวทางและแรงบันดาลใจในการกำหนดแผนการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. แผนและผลปฏิบัติการพัฒนาเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากความคาดหวังของชุมชนและแนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกข้างต้น ประกอบกับผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก ซึ่งนำเสนอไว้ในบทที่ผ่านมา จึงมีการประชุมร่วมกันระหว่าง กรรมการกองทุนสวัสดิการฯ นักวิจัยชาวบ้าน นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.) และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 (สสว.8) เพื่อกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการพัฒนาเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามเป้าหมายการพัฒนา 5 ด้าน คือ **การบริหารจัดการกองทุน การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การพัฒนาผู้นำและสมาชิก การจัดการทุน และการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้** ซึ่งกิจกรรมบางอย่างที่ระบุในแผนปฏิบัติการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกได้มากกว่า 1 ด้าน โดยแต่ละด้านจะนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับ เป้าหมาย การดำเนินการ และผลการดำเนินกิจกรรม ดังรายละเอียด

2.1 การพัฒนาด้านการบริหารจัดการกองทุน

2.1.1 เป้าหมายของการพัฒนาด้านการบริหารจัดการกองทุน

- 1) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุน
- 2) เพื่อส่งเสริมให้กรรมการและสมาชิกเห็นความสำคัญและมีการทำงานเป็นทีม
- 3) เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในการบริหารกองทุนฯว่า มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

2.1.2 การปฏิบัติการและผลการดำเนินการ

จากเป้าหมายข้างต้น นำมาสู่การปฏิบัติการและผลการดำเนินการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลเขารวกด้านการบริหารจัดการ ใน 4 กิจกรรม ได้แก่ การศึกษาดูงานจากกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ประสบความสำเร็จ การจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน การสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการและหาแนวทางพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนเขารวก และการทบทวนและจัดระบบข้อมูลของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก ดังรายละเอียด

1) การศึกษาดูงานจากกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ประสบความสำเร็จ

(1) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- ประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการกองทุนฯ นักวิจัยชาวบ้าน นักวิจัย มสธ. และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 (สสว.8) เพื่อกำหนดประเด็น วัตถุประสงค์ และพื้นที่ในการดูงาน
- เดินทางไปดูงาน เครื่องจ่ายของค์กรการเงินสวัสดิการพัฒนาคนพิศตร
- สรุปรบทเรียนร่วมกันในสิ่งที่ได้ไปเรียนรู้มา

ภาพที่ 6.1 กิจกรรมการศึกษาดูงานจากกองทุนที่ประสบความสำเร็จ

ภาพที่ 6.2 สรุปบทเรียนจากการศึกษาดูงาน

(2) ผลการดำเนินกิจกรรม

- มีการศึกษาดูงาน 1 ครั้ง ของคณะนักวิจัยชาวบ้าน คณะกรรมการ สมาชิก และผู้นำชุมชนในตำบลเขารวกและใกล้เคียง
- ได้แนวทางกลับมาทบทวนการทำงานที่ผ่านมาของกองทุนฯ เช่น การกำหนดระเบียบการจัดสวัสดิการ การกำหนดช่องทางในการสื่อสารกันระหว่างกรรมการและสมาชิก แนวทางการสร้างเครือข่ายสวัสดิการชุมชน
- ได้เครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ กรรมการและสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก และ สมาชิก อบต. ผู้นำกลุ่ม องค์กรชุมชนต่างๆ ในอำเภอลำสนธิ
- ช่วยสร้างความภูมิใจให้นายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารวกที่สนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการตำบลเขารวกอย่างต่อเนื่อง

2) การจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน

(1) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- คัดเลือกผู้แทนหมู่บ้านละ 2 คน เพื่อเป็นนักวิจัยชาวบ้านในการร่วมเก็บข้อมูลบันทึกข้อมูล เพื่อนำมาจัดทำเป็นฐานข้อมูลด้านสวัสดิการชุมชนระดับตำบล
- ประชุมร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัย มสธ. และ นักวิจัยชาวบ้านเพื่อชี้แจงแบบสอบถามเก็บข้อมูลชุมชนและกลุ่มต่างๆ
- ประชุมร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัย มสธ. และ นักวิจัยชาวบ้าน เพื่อตรวจทานข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามสวัสดิการชุมชน และสรุปบทเรียนที่ได้จากการทำงานวิจัยที่ผ่านมาร่วมกัน

- เรียนรู้และทดลองบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสอบถามลงในโปรแกรม Excel ร่วมกันระหว่างนักวิจัยชาวบ้านและนักวิจัย มสธ.
- เรียนรู้และทดลองอ่านข้อมูลที่บันทึกใน โปรแกรม Excel ร่วมกันระหว่างนักวิจัยชาวบ้านและนักวิจัย มสธ.
- นำข้อมูลมอบคุณค่าคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก และเรียนรู้การปรับแก้ข้อมูลร่วมกับนักวิจัย มสธ. เพื่อปรับข้อมูลให้ทันสถานการณ์ด้วยชุมชนเองต่อไป

ภาพที่ 6.3 การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชนในตำบลเขารวกโดยนักวิจัยชาวบ้าน

ภาพที่ 6.4 การจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชนในตำบลเขารวกโดยนักวิจัยชาวบ้าน

3	หมู่	ประเภทการให้ความช่วยเหลือ	- ความช่วยเหลือมาจากไหน			- ผู้ดูแลรับผิดชอบในเรื่องที่สิ่งใด		
4			รวบรวมจากทุกหลังคาเรือน	แล้วแต่จะมีผู้ให้ความช่วยเหลือ	อื่นๆ (ระบุ)	ผู้นำชุมชน	กรรมการ (ระบุ)	อื่นๆ (ระบุ)
10	หมู่ที่ 1	ผู้มีรายได้น้อย			สวัสดิการสังคม	ม		
11	หมู่ที่ 1	ผู้ประสบภัย			อบต.	ม	ม	
12	หมู่ที่ 1	ผู้เสียชีวิต			อบต.			
13	หมู่ที่ 2	ผู้พิการ	x	x	อบต.		อบต.	
14	หมู่ที่ 2	ผู้สูงอายุ			อบต.		อบต.	
15	หมู่ที่ 2	เด็กแรกเกิด			กองทุนสวัสดิการ			กองทุนสวัสดิการ
16	หมู่ที่ 2	ทุนการศึกษา			กองทุนหมู่บ้าน		กองทุนหมู่บ้าน	
17	หมู่ที่ 2	เด็กแรกเกิด						

ภาพที่ 6.5 ฐานข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชนในตำบลเขารวก

(2) ผลการดำเนินกิจกรรม

- มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำฐานข้อมูลสวัสดิการชุมชนระหว่างคณะนักวิจัยชาวบ้านและนักวิจัย มสช. 4 ครั้ง
- คณะนักวิจัยชาวบ้านมีการเรียนรู้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึก และการอ่านข้อมูล
- ได้ฐานข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน 6 หมู่บ้านในตำบลเขารวก

3) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการหาแนวทางพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนเขารวก

(1) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- ประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการกองทุนฯ นักวิจัยชาวบ้าน และนักวิจัย มสช. เพื่อจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทีมงานสวัสดิการชุมชนและจัดทำแนวทางและแผนพัฒนาสวัสดิการชุมชนเขารวก
- จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแนวทางและแผนพัฒนาสวัสดิการชุมชนเขารวก โดยมีกิจกรรมสำคัญคือ
  - ทบทวนและประเมินผลการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนที่ผ่านมา
  - จัดทำแนวทางพัฒนาสวัสดิการชุมชนเขารวก

ภาพที่ 6.6 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก

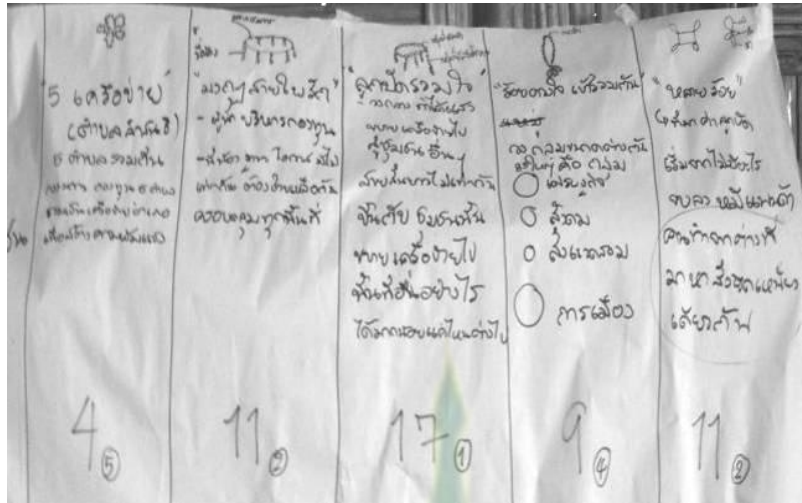
(2) ผลการดำเนินกิจกรรม

- มีการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ 1 ครั้ง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพคณะกรรมการและสมาชิกและกำหนดแนวทางการพัฒนาสวัสดิการชุมชนเขารวก
- ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำกลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชนในชุมชนต่างๆ ในอำเภอคำสนธิ
- ได้ทบทวนการเปลี่ยนแปลงของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมาโดยผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ระบุนิรายละเอียดดังนี้

ตัวสมาชิก / กรรมการ	กองทุนสวัสดิการชุมชน	ชุมชน
<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับสวัสดิการ - ได้รับความรู้จากการดูงาน และนำบทเรียนมาปรับใช้ - ได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ - ได้รับความไว้วางใจจากผู้ร่วมงานมากขึ้น - ได้แลกเปลี่ยนความคิดกับคนอื่นๆ - ได้ความรู้จากการเก็บข้อมูลในชุมชน การใช้ประโยชน์จากข้อมูล - มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน และกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกมากขึ้น - ได้เข้าใจระบบการทำงานของกลุ่มมากขึ้น - ได้ความสามัคคี - ได้รับบริการที่ดีขึ้น เช่น การรับสมัครและการติดต่อขอรับสวัสดิการ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีสมาชิกเพิ่มขึ้น ทำให้มีเงินทุนช่วยเหลือกันมากขึ้น - ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ - ได้ขยายเครือข่ายให้ความรู้กับชุมชนและตำบลใกล้เคียง - มีคณะกรรมการที่เข้มแข็งมากขึ้น คือ สามัคคีกัน มีความรู้ความเข้าใจการบริหารกองทุน - สามารถถ่ายทอดและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชนได้ชัดเจนขึ้น - ได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกมากขึ้น - เป็นที่รู้จักและมีภาคีเครือข่ายมากขึ้น - มีหลักประกันในครัวเรือนที่มั่นคงขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความสามัคคีมากขึ้น - มีความเอื้อเฟื้อ เพื่อแผ่ช่วยเหลือกันและกันในเวลาทุกข์ยากมากขึ้น จากรอรับมาร่วมบริจาคช่วยเหลือกันมากขึ้น - มีกองทุนช่วยเหลือการศึกษาของเด็ก - ได้ตั้งชมุชมุขธรรมไม่ทอดทิ้งกัน

- ได้ทิศทางการจัดสวัสดิการชุมชนในอำเภอลำสนธิ ดังรายละเอียดต่อไปนี้
(เรียงลำดับตามความสำคัญ)

1. เกิดการขยายเครือข่ายสวัสดิการชุมชนไปสู่ชุมชนอื่นๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของชุมชนนั้นๆ
2. เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนที่สามารถช่วยเหลือพี่น้องในชุมชนที่มีฐานะและโอกาสไม่เท่ากัน ได้ครอบคลุมทุกพื้นที่มากขึ้น
3. เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เกิดจากคนที่มาจากต่างที่ต่างทางมาร่วมยึดเหนี่ยวในเรื่องเดียวกัน
4. เกิดการขยายกิจกรรมของกองทุนสวัสดิการชุมชนให้ดูแลครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
5. เกิดการรวมตัวกันของกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้ง 5 ตำบลในอำเภอลำสนธิ เป็นเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอ เพื่อสร้างความเข้มแข็ง

ภาพที่ 6.7 การกำหนดทิศทางการจัดสวัสดิการชุมชนในอำเภอลำสนธิ

ได้แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก ในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนากองทุน การพัฒนาสมาชิก การพัฒนาอาชีพหรือกิจกรรมต่างๆ การสร้างกิจกรรม การพัฒนาการบริหาร และด้านอื่นๆ ดังรายละเอียด

ก. เป้าหมายในอนาคตอันใกล้ (1 – 2 ปี ข้างหน้า)

- เป็นกองทุนฯ ที่เป็นมรดกให้ลูกหลาน ดูแลความสุขของคนในชุมชน โดยดูแลเรื่องทุนการศึกษาเด็ก ยามเจ็บป่วย ยามเสียชีวิต ผู้พิการ รวมทั้งป่าชุมชน และมีบริการขนส่งฉุกเฉิน
- มีสมาชิกที่มุ่งหวังช่วยเหลือกัน ไม่หวังเพียงผลตอบแทนและพร้อมใจร่วมกันออมทรัพย์
- มีการบริหารจัดการที่ดี โดยมีการประชุมกรรมการทุกเดือน มีฐานข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ มีการหาสมาชิกเพิ่ม มีการขยายเครือข่ายสู่ตำบลใกล้เคียง และไม่รอการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก
- มีการจัดการทุนที่ดีไปพร้อมกับการดูแลสมาชิก เช่น มีการลงทุนในกิจกรรม โรงสี โรงปุ๋ยอินทรีย์ชุมชน เพื่อขายสินค้าให้สมาชิกราคาถูก

ข. แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก

- **ด้านการพัฒนากองทุน**
  - หาสมาชิกเพิ่มขึ้น โดยให้สมาชิกมีความเข้าใจกองทุนฯ ชัดเจน สามารถหาสมาชิกให้กองทุนเติบโตมากขึ้น
  - หารายได้จากการลงทุน จากการช่วยเหลือหรือสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มต่างๆ ในชุมชน

- พัฒนาคณะกรรมการให้มีความเข้มแข็ง
- มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิก

อย่างต่อเนื่อง

- สร้างความสามัคคีระหว่างกรรมการและสมาชิก
- มีการอบรมศึกษาดูงานต่อเนื่อง
- ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านทั่วไปเข้าใจมากขึ้น
- พัฒนาการให้บริการให้สะดวกรวดเร็วขึ้น
- เพิ่มสวัสดิการต่างๆ ให้ครอบคลุมสมาชิกมากขึ้น เช่น ผู้พิการ

ผู้ประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัย

- **ด้านการบริหารกองทุน**

- ต้องมีการประชุมคณะกรรมการเพื่อสรุปปัญหา อุปสรรค และแผนงาน เป้าหมายกองทุนฯ ที่ชัดเจนร่วมกัน

- มีการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มอื่นๆ ในหมู่บ้านในตำบลและ ตำบลใกล้เคียง

- มีการทำงานร่วมกันภายใต้กฎระเบียบของกองทุน

- **ด้านการพัฒนาสมาชิก**

- ประชาสัมพันธ์และอบรมสมาชิกให้เข้าใจเรื่องสวัสดิการ ชุมชน

- สร้างจิตสำนึกการเอื้ออาทรต่อกันและการบริจาคให้กองทุน เพื่อช่วยเหลือกัน

- **ด้านการพัฒนาอาชีพ และกิจกรรมต่างๆ**

- ด้านหัตถกรรม เพื่อรองรับผู้ว่างงาน ให้มีรายได้เสริมในครัวเรือน เช่น สนับสนุนกิจกรรมกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเย็บผ้า กลุ่มถักเปด สานตะกร้า

- ด้านการเกษตร เช่น สนับสนุนกิจกรรมกลุ่มปุ๋ยชีวภาพ เพื่อร่วมกันทำร่วมกันใช้ หรือโรงสีข้าวชุมชน เพื่อรับซื้อข้าวจากชุมชนและขายให้ชุมชนในราคาขอมเยา ส่งเสริมความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิต เช่น ระเบิดดิน รถไถ

- ด้านกิจกรรมอื่นๆ เช่น สนับสนุนการศึกษาดูงานเพื่อมาประยุกต์ใช้ หรือจัดให้มีการอบรมเผยแพร่ความรู้ให้กับกลุ่มต่างๆ

- **ด้านอื่นๆ**

- สร้างกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกมีรายได้มากขึ้น

- คุณลักษณะของคนในชุมชนให้แข็งแรงขึ้น เช่น ส่งเสริมการออกกำลังกาย

ภาพที่ 6.8 การกำหนดเป้าหมายกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกในอนาคตอันใกล้

4) การทบทวนและจัดระบบข้อมูลของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก

(1) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- ประชุมร่วมกันระหว่างนักวิจัยชาวบ้าน นักวิจัย มสธ. และ เจ้าหน้าที่ สสว.8 เพื่อทบทวนการทำงานที่ผ่านมา
- ดำเนินการรวบรวม แก้ไข และปรับปรุงข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก ร่วมกัน ระหว่าง กรรมการกองทุน นักวิจัยชาวบ้าน และนักวิจัย มสธ. ในประเด็นดังต่อไปนี้ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ การบริหารจัดการ แหล่งที่มาของเงินทุน การจัดสวัสดิการ การสนับสนุนและประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานต่างๆ
- จัดข้อมูลอย่างเป็นระบบในรูปแบบเอกสารเข้าเล่ม และบันทึกในระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อสามารถปรับปรุงแก้ไขได้

(2) ผลการดำเนินกิจกรรม

- ได้ข้อมูลของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกที่เป็นระบบทั้งในรูปแบบของเอกสาร และไฟล์ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก เช่น ข้อมูลทั่วไป ความเป็นมา ระเบียบการจัดสวัสดิการ ทะเบียนสมาชิก เป็นต้น

2.2 การพัฒนาผู้นำและสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก

2.2.1 เป้าหมายของการพัฒนาผู้นำและสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก

- 1) เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันในหลักการแนวทางการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก ระหว่างกรรมการและสมาชิก
- 2) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการช่วยกันคิดช่วยกันทำมีส่วนร่วมมากขึ้น

2.2.2 การปฏิบัติการและผลการดำเนินการ สำหรับกิจกรรมด้านการพัฒนาผู้นำและสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก ได้แก่ การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้นำและสมาชิก และการเรียนรู้การทำงานวิจัยในฐานะนักวิจัยชาวบ้านในโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้

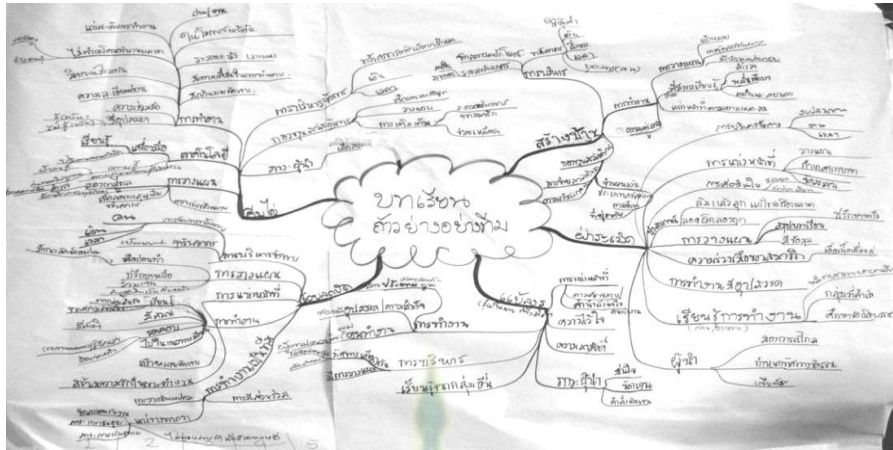
1) การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้นำและสมาชิก

(1) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- มีการประชุมและกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่างคณะกรรมการกองทุนฯ นักวิจัยชาวบ้าน และนักวิจัย มสธ. โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำและพัฒนาทีมงานสวัสดิการชุมชน
- ดำเนินการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การเสริมสร้างศักยภาพและการกำหนดแนวทางการพัฒนาสวัสดิการเขารวก” โดยมีกิจกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ การพัฒนาศักยภาพผู้นำ และการพัฒนาทีมงานสวัสดิการชุมชนดังภาพที่ 6.9 และ 6.10

ภาพที่ 6.9 กิจกรรมการพัฒนาทีมงานสวัสดิการชุมชน

ภาพที่ 6.10 การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การเสริมสร้างศักยภาพและการกำหนดแนวทางการพัฒนาสวัสดิการตำบลเขารวก”

(2) ผลการดำเนินกิจกรรม

- จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ 1 ครั้ง โดยมีประธาน กรรมการ และสมาชิก กองทุนฯ รวมทั้งผู้นำกองทุนสวัสดิการในตำบลใกล้เคียง และชาวบ้านในชุมชนเข้าร่วมการสัมมนา
- ได้มีการประเมินผลการสัมมนาร่วมกัน โดยพบว่า ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ตนได้รับประสบการณ์เรียนรู้ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพผู้นำและทีมงานสวัสดิการชุมชน การทบทวนและประเมินผลการทำงานงานสวัสดิการชุมชนที่ผ่านมาในระดับมากที่สุด โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับมาก (โปรดดูภาคผนวก จ. ประกอบ)

2) การเรียนรู้การทำงานงานวิจัยในฐานะนักวิจัยชาวบ้านในงานวิจัยครั้งนี้

(1) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- ประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก นักวิจัยชาวบ้าน นักวิจัยจาก มสธ. เจ้าหน้าที่ สสว.8 เป็นระยะเพื่อกำหนดแนวทางการวิจัย ดำเนินการวิจัย และทบทวนการดำเนินงานวิจัยร่วมกัน ซึ่งทำให้กรรมการกองทุนฯ มีปฏิสัมพันธ์กันเป็นประจำอย่างน้อยทุกเดือน

ภาพที่ 6.11 การประชุมร่วมกันระหว่างนักวิจัยชาวบ้าน นักวิจัย มสธ. และ ผอ. สสว.8

ภาพที่ 6.12 การเสนอผลการวิจัยโดยนักวิจัยชาวบ้าน

(2) ผลการดำเนินงานกิจกรรม

- มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการดำเนินงานวิจัยร่วมกัน 10 ครั้ง
- มีการเรียนรู้ร่วมกันของนักวิจัยชาวบ้านในประเด็นต่างๆ ดังนี้
  - มีความรู้ความเข้าใจกองทุนเพิ่มขึ้น
  - เรียนรู้และดำเนินการเก็บข้อมูลและใช้ประโยชน์จากข้อมูล รวมทั้งการใช้คอมพิวเตอร์บันทึกข้อมูล

- เรียนรู้การถอดบทเรียนจากการศึกษาดูงานและดำเนินงานวิจัย
- ได้เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม
- ได้ระดมความคิดร่วมกันเพื่อหาแนวทางพัฒนากองทุนฯ อย่างมีสติปัญญา และ ความรอบคอบมากขึ้น
- ได้รู้จักกับกลุ่มต่างๆ ในชุมชนมากขึ้น
- ได้รู้จักกลุ่ม องค์กรนอกชุมชนและหน่วยงาน องค์กรต่างๆ มากขึ้น
- ได้รับความเชื่อถือมากขึ้น เพราะได้เป็นนักวิจัยชุมชนเมื่อพูดแล้วมีคนเชื่อ ทั้งที่ แต่เดิมเคยบอกเล่าเรื่องราวกองทุนสวัสดิการชุมชนให้คนในชุมชนฟัง แต่ไม่ค่อยได้รับความสนใจมากนัก พอมีโครงการวิจัยฯ นี้เกิดขึ้น ทำให้ได้รับการถามไถ่สนใจจากสมาชิกและชาวบ้านมากขึ้น
- มีความมั่นใจมากขึ้น กล้าพูด กล้าแสดงออกมากขึ้น
- ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น

2.3 การรณรงค์สร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์

2.3.1 เป้าหมายของการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนฯ โดยเฉพาะเรื่องความสำคัญ วัตถุประสงค์ ประโยชน์ของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก ให้มีความชัดเจน ทัวถึง ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ *การจัดทำเอกสารเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนฯ และการจัดนิทรรศการเผยแพร่*

2.3.2 การปฏิบัติการและผลการดำเนินการ

1) การจัดทำเอกสารเผยแพร่ (แผ่นพับ)

(1) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- มีการขอร่างแผ่นพับที่ใช้ในการเผยแพร่ โดยกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมหลักการเบื้องต้นในการก่อตั้งกองทุนสวัสดิการรวมทั้งแนวทางการดำเนินงานของกองทุน
- เสนอและพิจารณาร่างแผ่นพับร่วมกันระหว่างกรรมการกองทุนฯ นักวิจัยชาวบ้าน และนักวิจัย มสช.
- ปรับแก้ร่างแผ่นพับตามข้อสรุปในที่ประชุม
- เสนอและตรวจสอบร่างแผ่นพับครั้งสุดท้าย
- จัดพิมพ์แผ่นพับเพื่อเผยแพร่ (ดังภาพที่ 6.13)
- เผยแพร่แผ่นพับในโอกาสต่างๆ เช่น การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การเสริมสร้างศักยภาพและการกำหนดแนวทางการพัฒนาสวัสดิการเขารวก” และเวทีเสนอ

(2) ผลการดำเนินกิจกรรม

- มีการทบทวนหลักการกองทุนสวัสดิการชุมชน ได้ข้อสรุปว่า คือ การร่วมมือของคนที่จะช่วยเหลือกันในชุมชน
- มีแผ่นพับประชาสัมพันธ์จำนวน 1,000 แผ่น
- นำแผ่นพับแจกจ่ายเผยแพร่แก่สมาชิกและชาวบ้านในตำบล รวมทั้งผู้นำชุมชนในตำบลใกล้เคียง

2) การประชาสัมพันธ์เผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนฯ ในโอกาสต่างๆ**(1) วิธีการดำเนินกิจกรรม**

- ร่วมสนับสนุนเงินรางวัลการประกวดวาดภาพในงานการอบรมเสริมสร้างคุณธรรมแก่เด็ก เยาวชน พ่อแม่ และผู้ปกครอง ตามโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กปี 2552 วันที่ 5 พฤษภาคม 2552 ที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก โดยความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 50 ลพบุรี
- ลงชุมชนเพื่ออธิบายหลักการ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ และผลที่ได้จากการเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนระหว่างการลงไปเก็บข้อมูลพื้นฐานสวัสดิการชุมชน และการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ระหว่างการทำวิจัย
- ร่วมเวทีประชุมประจำหมู่บ้านเพื่อประชาสัมพันธ์กองทุน
- ประชาสัมพันธ์ในเวทีเสนอผลการวิจัยชาวบ้าน โครงการแนวทางพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(2) ผลการดำเนินกิจกรรม

- ทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกเป็นที่รู้จักของคนในตำบลในหลายช่วงอายุและในวงกว้างมากขึ้น ดังที่พบว่า มีสมาชิกเพิ่มมากขึ้นในปี 2552 โดยเฉพาะที่เป็น เยาวชน และคนวัยทำงาน โดยผู้มีอายุระหว่าง 0 – 20 ปี สมัครเป็นสมาชิกกองทุนฯ เพียง 8 คนในปี 2550 เพิ่มเป็น 22 คนในปี 2551 และเพิ่มเป็น 46 คนในปี 2552 ขณะที่ผู้มีอายุระหว่าง 21 – 40 ปี นั้นพบว่า ในปี 2550 มีผู้มาสมัครเป็นสมาชิกทั้งสิ้น 66 คน เพิ่มขึ้นเป็น 79 คน ในปี 2551 และมีจำนวน 98 คนในปี 2552
- เป็นที่รู้จักมากขึ้นจากกลุ่มองค์กรชุมชนทั้งในตำบลเขารวกและตำบลใกล้เคียงในอำเภอลำสนธิ ซึ่งมีผู้แทนมาร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับกองทุนฯ ในปีที่ผ่านมา

3) การจัดนิทรรศการเผยแพร่**(1) วิธีการดำเนินกิจกรรม**

- มีการนำเนื้อหาบางส่วนจากคร้งแผ่นพับที่ใช้ในการเผยแพร่โดยกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก มาปรับเพื่อจัดทำเป็นแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ โดยคณะกรรมการกองทุนฯ และนักวิจัยชาวบ้าน
- จัดทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์
- จัดแสดงแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์บริเวณที่จัดงาน เวทีเสนอผลการวิจัยชาวบ้าน โครงการแนวทางพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 6.14 ป้ายประชาสัมพันธ์ นิทรรศการประชาสัมพันธ์กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก

(2) ผลการดำเนินงานกิจกรรม

- มีแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ของกองทุนฯ ที่ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ และผลที่ได้จากการเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก
- มีการจัดนิทรรศการในเวทีเสนอผลการวิจัยชาวบ้าน โครงการแนวทางการพัฒนา เครือข่ายสวัสดิการชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 การจัดการทุน

2.4.1 เป้าหมายของการพัฒนาด้านการจัดการทุน

- 1) เพื่อเพิ่มความมั่นคงให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก
- 2) เพื่อสามารถจัดสวัสดิการได้เพิ่มมากขึ้น ทั้งด้านทุนการศึกษาแก่ บุตรหลาน ทุนช่วยเหลือบุคคลที่มีรายได้น้อย เช่น ซ่อมแซมบ้านผู้ยากไร้ และดูแลผู้สูงอายุ

2.4.2 การปฏิบัติการและผลการดำเนินการ การพัฒนาด้านการจัดการทุนมีกิจกรรมดังนี้ คือ การระดมทุนเพิ่มจากภายในตำบลด้วยการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจและความมั่นใจเกี่ยวกับกองทุนฯ ให้กับสมาชิกและชาวบ้านทั่วไปในตำบล เพื่อรักษาจำนวนสมาชิกเดิมและหาสมาชิกใหม่เพิ่ม การสร้างเงื่อนไขให้เกิดการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสำรวจ รวบรวม และจัดระบบข้อมูลที่เป็นต่อการวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการทุนในระยะยาว ดังรายละเอียด

1) การระดมทุนเพิ่มจากชุมชนโดยการณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ

(1) วิธีการดำเนินงานกิจกรรม

- จัดทำเอกสารเผยแพร่ โดยการผลิตและจัดทำแผ่นพับเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- ทำการประชาสัมพันธ์ในโอกาสต่าง ๆ
- จัดทำแผ่นป้ายนิทรรศการเผยแพร่

(2) ผลการดำเนินงานกิจกรรม

- มีการจัดทำและเผยแพร่แผ่นพับประชาสัมพันธ์
- มีการประชาสัมพันธ์ในโอกาสต่าง ๆ
- มีการจัดทำแผ่นป้ายนิทรรศการเผยแพร่
- มีจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้น โดยนักวิจัยชาวบ้านสะท้อนว่า การดำเนินงานกิจกรรมภายใต้โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้สมาชิกเพิ่มขึ้น เช่น จากการประชาสัมพันธ์ระหว่างลงพื้นที่สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลสวัสดิการชุมชนของนักวิจัยชาวบ้าน จากการร่วมประชาสัมพันธ์และได้รับแผ่นพับประชาสัมพันธ์ ที่กล่าวไว้ข้างต้น รวมทั้งความเข้าใจในหลักการและแนวคิดของสมาชิกกองทุนฯ ที่มีมากขึ้น ทำให้หลายคนจากเดิมที่สมัครเป็นสมาชิกให้กับพ่อแม่

ที่สูงอายุ ก็มีการสมัครให้ตัวเองและลูกๆ ในครอบครัว โดยพบว่า จากปี 2550 มีสมาชิก 240 คน สมัครเพิ่ม 61 คน รวมเป็น 289 คน ในปี 2551 และในปี 2552 สมัครเพิ่ม 98 คน รวมเป็น 387 คนในปัจจุบัน

2) การสร้างเงื่อนไขให้เกิดการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง

(1) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- เชิญนายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารวกให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เช่น ในเวทีชี้แจงทำความเข้าใจโครงการ การศึกษาฐาน การติดตามการดำเนินการวิจัย การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การเสริมสร้างศักยภาพและการกำหนดแนวทางการพัฒนาสวัสดิการตำบลเขารวก และการจัดเวทีเสนอผลการวิจัยชาวบ้าน โครงการแนวทางการพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- มีการคัดเลือกนักวิจัยชาวบ้านที่ประกอบด้วย กรรมการและสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก รวมทั้งผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชนในตำบลเขารวกร่วมดำเนินการวิจัย

(2) ผลการดำเนินกิจกรรม

- เกิดการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน และชาวบ้านในตำบลเขารวกว่า การดูแลด้านสวัสดิการชุมชนเป็นบทบาทหนึ่งที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล นำมาสู่ความคาดหวังต่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารวกในวาระใหม่ว่า จะต้องมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการสนับสนุนกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก

3) การสำรวจ รวบรวม และจัดระบบข้อมูลที่เป็นต่อการวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการทุนในระยะยาว

เนื่องจากที่ผ่านมา กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนเป็นเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก จำนวน 55,000 บาท และจากองค์การบริหารส่วนตำบลเขารวกที่สนับสนุน บุคลากร และทรัพยากรในการก่อตั้งกองทุนได้แก่ สถานที่ตั้งกองทุน ตลอดจนเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท แต่มีข้อกังวลร่วมกันถึงความสามารถในการดูแลสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกให้ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต จึงทำให้นักวิจัยชาวบ้านและคณะกรรมการกองทุนฯ เห็นความสำคัญของการดำเนินกิจกรรมสำรวจ จัดทำฐานข้อมูลสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก และการทบทวนและจัดระบบข้อมูลของกองทุนสวัสดิการชุมชน

ตำบลเขารวก เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาในการกำหนดแนวทางการระดมทุนและจัดการทุนของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกในระยะยาวต่อไป

(1) วิธีการดำเนินงานกิจกรรม

- ดำเนินกิจกรรมสำรวจ จัดทำฐานข้อมูลสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก
- ทบทวนและจัดระบบข้อมูลของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก

(2) ผลการดำเนินงานกิจกรรม

- มีฐานข้อมูลสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก
- มีข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกที่รวบรวมไว้เป็นระบบ และมีการร่วมกันวิเคราะห์บางส่วน เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ เช่น ผลการทบทวนการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก ตั้งแต่ปี 2550 -2551

สวัสดิการ	เกิด (คลอดบุตร)		ป่วย		เสียชีวิต	
	คน	บาท	คน	บาท	ศพ	บาท
ปี พ.ศ.						
2550	4	2,000	66	34,650	8	40,000
2551	6	3,000	67	32,650	3	19,000
รวม	10	5,000	133	67,300	11	59,000

ทำให้พบว่า มีการจ่ายสวัสดิการให้สมาชิก ทั้งสิ้นเป็นจำนวน 131,300 บาท โดยมีจำนวนเงินบริจาคจากสมาชิกสมทบกองทุนฯ เป็นจำนวนเงิน 193,085 บาท จึงทำให้คณะกรรมการและสมาชิกมีความเข้าใจร่วมกัน เกี่ยวกับการขยายความช่วยเหลือว่า มีความจำเป็นที่จะต้องทบทวนและคำนวณความเป็นไปได้ก่อนการเปลี่ยนแปลงระเบียบต่างๆ รวมทั้งมีการกล่าวถึงการกำหนดแนวทางในการพัฒนากองทุนฯ เพื่อการจัดการทุน เช่น ที่มีการเสนอให้มีการลงทุนในกิจกรรม โรงเรียน วิทยาลัยอินทรีฯ เพื่อขายสินค้าให้สมาชิกราคาถูกในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การเสริมสร้างศักยภาพและการกำหนดแนวทางการพัฒนาสวัสดิการเขารวก” ที่ผ่านมา

2.5 การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

2.5.1 เป้าหมายของการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

- 1) เพื่อทบทวนและเตรียมความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล
- 2) เพื่อส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนต่างๆ ในตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกมากขึ้น

- 3) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบลเขารวกและหน่วยงานต่างๆ
- 4) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนฯ ให้มั่นคงยั่งยืนต่อไป

2.5.2 การปฏิบัติการและผลการดำเนินการ

ในด้านการปฏิบัติมีการเตรียมการเป็นศูนย์เรียนรู้ การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน และการสรุปบทเรียนร่วมกันอยู่เสมอ และมีผลการดำเนินการดังนี้

(1) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- ทบทวน รวบรวม และจัดระบบข้อมูลการดำเนินงานที่ผ่านมาของกองทุนฯ
- พัฒนาการรวมและสมาชิก เพื่อเป็นผู้สามารถถ่ายทอดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกแก่ผู้สนใจ โดยส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ระหว่างดำเนินการวิจัย
- จัดทำเอกสารเผยแพร่ ธรรมนูญ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ทั้งในระดับตำบลและตำบลใกล้เคียง
- จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนต่างๆ ในตำบลและใกล้เคียง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก เช่น ร่วมเรียนรู้แลกเปลี่ยนผ่านกิจกรรมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การเสริมสร้างศักยภาพและการกำหนดแนวทางการพัฒนาสวัสดิการเขารวก” และเวทีเสนอผลการวิจัยชาวบ้าน โครงการแนวทางพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 6.15 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกรรมการและสมาชิก
กองทุนสวัสดิการชุมชนต่างๆ ในอำเภอลำสนธิ

- จัดเวทีเสนอผลการวิจัยชาวบ้าน โครงการแนวทางพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวกและประสบการณ์ดำเนินการวิจัย รวมทั้งรับฟังข้อคิดเห็นจาก

หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลเขารวก องค์กรบริหารส่วนตำบลเขาน้อย สภาองค์กรชุมชนจังหวัดลพบุรี สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 50 สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี

ภาพที่ 6.15 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกรรมการและสมาชิก กองทุนสวัสดิการชุมชนต่างๆ ในอำเภอลำสนธิ

(2) ผลการดำเนินงานกิจกรรม

- ได้ทบทวนร่วมกันหลายอย่าง ทำให้มีความเข้าใจร่วมกันในเรื่องระเบียบกองทุน และการทำงานที่ผ่านมาของกองทุน สาเหตุต่างๆ ที่ชาวบ้านไม่มั่นใจในกองทุนฯ เช่น การล้มของกองทุนชุมชนระดับอำเภอ สาเหตุที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิก เพราะชาวบ้านมองกองทุนเป็นกองทุนสำหรับผู้สูงอายุ
- ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชนในตำบลชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นระบบ และพร้อมเผยแพร่ในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ แผ่นพับ เอกสาร ฐานข้อมูล แผ่นป้าย ประชาสัมพันธ์ต่างๆ เป็นต้น
- ได้รับรู้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการประสานงานและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ได้แก่ ความรู้ งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาระบบบริหารจัดการ และพัฒนาคนทำงาน
- มีการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านทั่วไปทั้งในตำบลเขารวกและใกล้เคียงให้รู้จักกองทุนฯ มากขึ้น เช่น ระหว่างเก็บข้อมูลและทำกิจกรรมประชุม สัมมนาต่างๆ

- เกิดเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนในระดับอำเภอ ลำสนธิ เช่น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลเขารวก กับผู้นำองค์กรชุมชนในตำบลเขารวก ตำบลลำสนธิ ตำบลหนองรี ตำบลเขาน้อย ตำบลกุดตาเพชร และตำบลทรัพย์สมบูรณ์

จากที่กล่าวมาเป็นแนวทางการดำเนินการ กิจกรรม และผลการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลเขารวกตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ชุมชนได้มีการปฏิบัติการในการวิจัยและได้วิเคราะห์ผล จากการดำเนินการในด้านต่างๆ ร่วมกัน โดยสรุปแผนการพัฒนาและกิจกรรมที่กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลเขารวกที่ขับเคลื่อนในการวิจัย ดังภาพที่ 6.17

ภาพที่ 6.17 สรุปแผนการพัฒนาและกิจกรรมที่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก ที่ขับเคลื่อนในงานวิจัย

จากแผนพัฒนาทั้ง 5 ด้านดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ที่จะขับเคลื่อนให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขารวก ได้พัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวได้ว่าการบริหารจัดการกองทุนด้วยการมีฐานข้อมูลในการตัดสินใจและมีแผนที่ชัดเจนในการทำงาน ทำให้มีการตัดสินใจด้วยเหตุและผล ด้านการจัดการทุนการจัดการสวัสดิการที่เหมาะสมจะทำให้เกิดการจัดการบนพื้นฐานความพอประมาณของทุนและศักยภาพของตนเองและกลุ่ม การสร้าง การขยายทุนและการระดมทุนทำให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ดีต่อกองทุนและสมาชิก ขณะที่แผนพัฒนาด้านการเรียนรู้ การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ทำให้กรรมการและสมาชิกเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา และการดำเนินการให้สวัสดิการชุมชนประสบผลสำเร็จนั้นต้องมีคุณธรรม คือความซื่อสัตย์และความเอื้ออาทรต่อกันในกลุ่มและชุมชน

